

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2006-4-61 (Soruşturma)
Karar Sayısı : 08-05/59-16
Karar Tarihi : 16.1.2008

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 **Başkan** : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN,
Mehmet Akif ERSİN, Dr. Mustafa ATEŞ

B. RAPORTÖRLER : Murat AYBER, M. Okan ALPAY, Esin AYGÜN,
Muhammed GÜNDOĞDU

C. ŞİKAYETÇİ : İsimlerin gizli kalması talep edilmiştir.

D. HAKKINDA SORUŞTURMA

20 **YAPILAN TARAF**: 328 No'lu S.S. Alanya Yatçıları Gezi Tekneleri ve Su
Sporları Mot. Taş. Kooperatifi

E. DOSYA KONUSU: Günü birlik yat turu işi ile iştigal eden tekne sahiplerinin kurdukları 328 No'lu S.S. Alanya Yatçıları Gezi Tekneleri ve Su Sporları Mot. Taş. Kooperatifi (Kooperatif)'nin tekneleri özelliklerine göre sınıflandırmak ve her bir sınıf için fiyat belirlemek suretiyle rekabeti bozduğu iddiası.

30 **F. İDDİALARIN ÖZETİ**: Şikayet dilekçelerinde, Kooperatif'in bu zamana kadar 8–11 Euro üzerinden gerçekleştirilen açık büfe tur hizmeti fiyatını alkollü içkiler hariç 15 Euroya çıkardığı; belirlenen bu tek fiyat üzerinden Alanya bölgesinde Kooperatifin izni olmaksızın hiçbir tur sahibinin tur operatörlerine gidemeyeceğinin ve tur hizmeti veremeyeceğinin yazılı ve sözlü olarak beyan edildiği; Kooperatifin tekneleri kalitelerine göre A, B, C şeklinde sınıflandırmaya tabi tuttuğu ve her tekne sahibinden zaman içerisinde teknesini A kalitesine yükseltmesi hususunda söz alarak A sınıfı için belirlenen tek fiyatı uygulattığı; 2006 sezonunda Kooperatifin havuz sistemini uygulamaya koyduğu, bu çerçevede iskeleye gelen tüketicilerin sıradaki tekneye yönlendirilerek hizmet verildiği iddia edilmektedir.

40 **G. DOSYA EVRELERİ**: Dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 40. maddesinin birinci fıkrası uyarınca ön araştırma yapılmasına karar verilmesi üzerine yürütülen önaraştırma sonucunda hazırlanan 16.6.2006 tarih ve 2006–4–16/ÖA–06-K.T. sayılı Öneraştırma Raporu Kurul'a sunulmuştur. Rekabet Kurulu'nun 22.6.2006 tarihli toplantısında söz konusu Rapor görüşülmüş ve "4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesi ve özellikle bu maddenin (a) ve (b) bentlerinde yasaklanan eylemler olan ortak fiyat tarifesi belirlenmesi ve pazarın paylaşılmasına yönelik karar ve eylemlerin

sonlandırıldığıının 30 gün içerisinde Kurumumuza tevsik edilmesine, aksi halde 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca haklarında soruşturma açılacağı hususunun 328 No'lu S.S. Alanya Yatçıları Gezi Tekneleri ve Su Sporları Motorlu Taşıtlar Kooperatifi'ne bildirilmesine", karar verilmiştir. Anılan kararın Kooperatife bildirilmesi üzerine Kurum kayıtlarına 2.8.2006 tarih ve 5310 sayı ile intikal eden Kooperatif Başkanı Ömer YENİALP imzalı yazıda, Kurul kararına uygun olarak, "önaraştırmaya konu olan Kooperatif Yönetim Kurulu kararlarından hiçbirinin fiilen uygulanmadığı ve üye teşebbüslere ait tekneleri özelliklerine göre sınıflandırmak, söz konusu sınıflandırmaya göre fiyat tarifeleri belirlemek ve pazarı paylaşmak hususlarına ilişkin Kooperatif kararlarının yürürlükten kaldırıldığı" belirtilmiştir. Bu gelişmeyi aktaran 22.8.2006 tarihli Başkanlık önergesi 7.9.2006 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş ve Kooperatifin, 4054 sayılı Kanun'un ilgili maddelerine aykırılık teşkil eden mezkûr Kooperatif Yönetim Kurulu kararlarının yürürlükten kaldırıldığına ilişkin yönetim kurulu kararının Kuruma gönderilmesi istenmiştir. 15.12.2006 tarih ve 8592 sayı ile Kurum kayıtlarına giren 14.9.2006 tarihli Kooperatif Yönetim Kurulu kararının anılan Kurul kararına uygun olarak alınmadığı anlaşılmıştır.

Bu defa, 5.1.2007 tarih ve 110/5 sayılı Başkanlık önergesi 11.1.2007 tarihli Kurul gündeminde görüşülmüş ve Kooperatifin 15.12.2006 tarihli geri bildirim yazısına ilişkin hazırlanan Bilgi Notu'nun konu ile ilgili işlemler tamamlanmak üzere Kurul gündeminde incelemeye alınmasına karar verilmiştir. Bu çerçevede 18.1.2007 tarihinde Kooperatife durumu ve gereğini açıklayan bildirim yapılmıştır. Geçen süre içerisinde Kooperatif tarafından herhangi bir geri bildirim yapılmaması üzerine konu 22.3.2007 tarihli Kurul toplantısında ele alınmıştır. Rekabet Kurulu söz konusu durumu değerlendirerek 22.3.2007 tarih ve 07-27/241-M sayılı kararı ile *Günü birlik yat turu işi ile iştigal eden tekne sahiplerinin kurdukları Alanya Yatçıları Gezi Tekneleri ve Su Sporları Mot. Taş. Kooperatifinin tekneleri özelliklerine göre sınıflandırmak ve bu sınıflamaya uygun fiyat belirlemek suretiyle rekabeti bozdukları iddiasıyla Kooperatif hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına karar vermiştir. Kurul'un anılan kararı sonucunda, 4054 sayılı Kanun'un 43/2. maddesi uyarınca hakkında soruşturma açılan teşebbüsler ve şikayetçiye soruşturma açıldığına dair bildirim yapılmıştır.*

Hakkında Soruşturma yürütülen taraftan herhangi bir yazılı savunma alınmamasına karşın raportörlerce hazırlanan Ek Görüş, Soruşturma tarafına ve Rekabet Kuruluna süresi içinde tebliğ edilmiştir.

Rekabet Kurulu 16.1.2008 tarihinde nihai kararını vermiştir.

H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ: Raportörler tarafından,

- Alanya İlçesi coğrafi pazarında faaliyet gösteren Kooperatif'in üyeleri için geçerli fiyat tarifesi belirlendiği, ancak Soruşturma kapsamındaki yerinde inceleme tarihi itibarıyla uzun bir zamandır bu tarifelerin uygulanmadığı;

- Soruşturma tarafı Kooperatif'in yönetiminin 2007 yılı Mayıs ayında değiştiği, ancak yeni yönetimin Soruşturma'nın tamamlandığı güne kadar T.C. Sanayi ve

Ticaret Bakanlığı'ndan mazbatasını almadığı ve bu nedenle de karar almaktan imtina ettiği, buna karşın üyeleri nezdinde sağladığı otorite doğrultusunda şikayete konu ihlallere, özellikle de fiyat birlikteliğine ve asli unsur olan yat limanının rakip teşebbüslere kapatılması eylemine son verilmesini sağladığı;

100 - İlgili hizmeti Kooperatif'ten bağımsız olarak pazarlayan ve sunan teşebbüslerin de bulunduğu ve ciddi bir piyasa payına ulaştıkları ve bu teşebbüslerin fiyat, pazarlama ile hizmet niteliği gibi bütün ekonomik parametrelerini Kooperatiften bağımsız belirledikleri;

- Soruşturma Raporu'nun tamamlandığı gün itibarıyla rakip teşebbüslerin asli unsur niteliğindeki limandan eşit ticari koşullarda faydalanabildiği;

- Yukarıda sayılan nedenlerden ötürü Soruşturma tarafı 328 No'lu S.S. Alanya Yatçıları Gezi Tekneleri ve Su Sporları Mot. Taş. Kooperatifi hakkında bir ceza uygulanmasına gerek bulunmadığı

görüşleri belirtilmiştir.

110 I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I. 1. İlgili Pazar

I.1.1. İlgili Hizmet Pazarı: Kooperatif üyeleri, Alanya'ya gelen yerli ve yabancı turistlere yönelik olarak tekne veya yatlarla günü birlik turlar düzenleyen tekne ve/veya yat sahipleridir. Bu bilgi ışığında ilgili ürün pazarı, "günü birlik tekne turu hizmetleri pazarı" olarak belirlenmiştir.

120 **I.1.2. İlgili Coğrafi Pazar:** Şikâyete konu olan teşebbüs ve teşebbüs birliklerinin günü birlik tekne turu hizmeti verdikleri bölgeler Alanya, Side ve Manavgat'tır.. Side ve Manavgat ilçelerinde benzer nitelikte bir davranış yahut fiyat birlikteliği tespit edilemediğinden, ilgili coğrafi pazar "Antalya İline bağlı Alanya İlçesini içeren bölge" olarak tespit edilmiştir.

I.2. YAPILAN TESPİTLER

I.2.1. İlgili Hizmetin Piyasada Sunumu

130 Ulaştırma sektörü ülke ekonomileri ve politikaları açısından sahip oldukları önem nedeniyle dünyanın pek çok ülkesinde regülasyona tabi tutulmaktadır. Ülkemizde de gerek bu sektörün bakanlık düzeyinde örgütlenmiş olması, gerekse mevzuatlardan kaynaklanan ve idari otoritelere ulaştırma politikalarına ilişkin yetkiler veren düzenlemeler, sektörün önemini ortaya koymaktadır. Bakanlık düzeyinde olduğu kadar yerel yönetimler düzeyinde de ulaştırma politikaları önem kazanmaktadır. Nitekim 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15. maddesinin (p) fıkrası şöyledir: "*Kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksit sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç*

140 *park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek; kanunların*

belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek.” Dolayısıyla, Belediyeler Kanunu'nun 15. maddesinin (p) fıkrası uyarınca Belediyelere ilgili sektörde ücret tarifeleri belirleme yetkisi verilmiştir. Bundan başka, yerinde incelemeler sırasında Raportörlerin taraflarla yaptıkları görüşmelerden de kooperatifleşme sürecinde kamu otoritelerinin müdahalelerinin yönlendirici olduğu anlaşılmıştır. Pazarın kamu müdahalelerinin düzenleme ve denetimine açık olmasının yanı sıra, birtakım fiziksel ve ekonomik nedenlerden kaynaklanan özellikleri de mevcuttur. Bunların başında, limanların dar olan yapısı gelmektedir.

150

I.2.2. Kooperatif Şekilli Yapılanmalar

Kooperatif şeklindeki yapılanmaların ayırt edici özelliği, küçük ve orta ölçekli girişimcilerin şahıslarına ait gelir getirir nitelikteki malların mülkiyetini bir tüzel kişiliğe (şirket) devretmek yerine kendi uhdesinde tutmayı tercih edebilmeleri olanağıdır. Kurumun kuruluşundan bu güne kadar yapılan araştırmalar göstermektedir ki kooperatif şeklindeki yapılanma Ülkemizde oldukça yaygındır ve işlevsel ölçek kazanmaya yönelik inisiyatiflerde özellikle küçük ölçekli girişimciler tarafından şirketleşmekten ise kooperatif kurmak tercih edilmektedir. Soruşturma konusu hizmet pazarında her bir tekne sahibinin tek başına teknesini işletmesi gerek fiziken gerekse iktisaden olası değildir. Öncelikle halen kullanılabilir konumdaki tek limandan 71 adet teknenin yakın zaman aralıklarıyla çıkış yapmalarının güçlüğü ortadadır. Turizmin en yoğun sezonlarından birini yaşadığı 2007 Temmuz ve Ağustos aylarında dahi günlük tur hizmeti talep edenlerin sayısı teknelerin yolcu kapasiteleri toplamından oldukça azdır. Bu koşullarda tekne sahiplerinin herhangi bir yolla anlaşarak yolcu taşımaları kaçınılmaz bir gereklilik halini alabilmektedir. Bunun alternatifi ise her bir teknenin ortalama % 10 doluluk oranlarıyla denize açılması ve hepsinin birden zarar etmesidir. Arz miktarının talepten yüksek olduğu ticari faaliyet alanlarında zarar eden teşebbüslerin piyasa dışına çıkmaları serbest ekonominin ve ticari hayatın bir gereği olarak kabul edilse dahi, kuşkusuz Rekabet Hukuku'nun asli hedefi bu sürecin işlemesine katkıda bulunmak değildir. Soruşturma konusu vakada küçük ölçekli girişimciler hizmetlerini belli bir düzen çerçevesinde sunmanın yolu olarak kooperatifleşmeyi seçmişlerdir ve bunun bir gereği olarak da faaliyet gelirinin kendi belirledikleri bir usulde paylaşılması yoluna gidilmiştir.

160

170

Soruşturma konusu vakada asıl incelenmesi gereken husus kooperatif üyesi olmak istemeyen ve kendi olanaklarıyla rekabet etmeye devam etmeyi tercih eden teşebbüslerin konumudur. Soruşturma sürecinde elde edilen bulgular; Soruşturma tarafı olan Kooperatif bünyesinde çalışmaktansa kendi olanaklarıyla hizmet sunan ve rekabet eden iki adet teşebbüsün kendi hizmet bedel ve koşullarını Kooperatiften bağımsız olarak belirlediklerini, hizmetlerini kendi çabalarıyla pazarladıklarını ve hizmetin sunulması için temel gereksinim olan limandan Kooperatif üyeleri ile aynı ticari koşullarda yararlanabildiklerini ortaya koymaktadır.

180

I.2.3. Savunmalar ve Bunların Değerlendirilmesi

Hakkında Soruşturma yürütülen tarafından yazılı savunma hakkı kullanılmamıştır.

190 **I.3. GEREKÇE VE HUKUKİ DAYANAK**

Kooperatiflerin; hissedarları adına pazarlama faaliyetlerinde bulunduğu, fiyat tespiti yaptığı, fiziki zorunluluklar nedeniyle sıra ve havuz sistemlerinin uygulandığı bilinmektedir. Rekabet Kurulunun önceki kararlarında da, kooperatiflerin birbirleri ile fiyat tespitine yönelik anlaşma yapmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri bulgusuna dayanarak cezalandırıldıkları haller bulunmakla birlikte, kooperatiflerin kendi hissedarlarına yönelik yukarıda değinilen faaliyetlerine ilişkin herhangi bir karar alınmamıştır. Dolayısıyla Kooperatiflerin eylemlerinin Rekabet Hukukuna uyarlılığı değerlendirilirken kendi hissedarlarına yönelik fiyat belirlemelerinin Rekabet Hukuku hükümlerine herhangi bir aykırılık içermediği değerlendirilmiştir.

J. SONUÇ

22.3.2007 tarih, 07-27/241-M sayılı Kurul kararı uyarınca 328 No'lu S.S. Alanya Yatçıları Gezi Tekneleri ve Su Sporları Mot. Taş. Kooperatifi hakkında yürütülen soruşturma ile ilgili olarak düzenlenen rapora, toplanan delillere ve incelenen dosya kapsamına göre; adı geçen Kooperatif hakkında 4054 sayılı Kanun çerçevesinde ceza verilmesine yer olmadığına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.